

Årsredovisning Region Norrbotten 2018

Dnr 0340-2019

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att godkänna årsredovisning Region Norrbotten 2018.

Yttrande till beslutsförslaget

Den kraftiga nedgången på finansmarknaderna innebär att Region Norrbotten inte når det finansiella resultatmålet men det är inte en förlust som har påverkat oss i praktiken. När finansmarknaderna vänder uppåt så kommer värdet på pensionsportföljen att öka. Redan i januari har pensionsportföljens värde ökat med 82 mnkr.

Det är positivt att många resultat i verksamheten förbättras och det är glädjande att en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen är att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Sjukvårdsdivisionerna har dock fortsatt stora underskott. Det är viktigt att Regionen kraftsamlar kring arbetet med kraftfulla åtgärder i de ekonomiska handlingsplanerna så att de ger ekonomisk effekt. Den fortsatta ökningen av kostnader för inhyrd personal är oroande och flera åtgärder behöver vidtas.

Sammanfattning

Den samlade bedömningen av de strategiska målen för perioden är att tre mål helt har uppnåtts och sju har delvis uppnåtts.

Verksamhetens resultat, dvs resultat före finansnetto är 220 mnkr vilket är 94 mnkr bättre än budget. Finansnettot är negativt med 70 mnkr, vilket helt beror på den orealiserade värderegleringen av pensionsportföljen med 118 mnkr som gjordes till följd av nedgången på finansmarknaden i slutet av året. Ny redovisningslag innebär att pensionsportföljen från och med 1 jan 2019 alltid ska redovisas till aktuellt marknadsvärde. Den sista januari 2019 har pensionsportföljens marknadsvärde stigit med 82 mnkr jämfört med årsskiftet.

Det totala resultatet för 2018 är 150 mnkr, vilket är 42 mnkr sämre än budget och 152 mnkr sämre än 2017. Resultatet 2018 i relation till skatter och generella statsbidrag är 1,8 procent vilket innebär att regionen inte når det finansiella målet på 2 procent. Resultatet före värdereglering av pensionsportföljen är 268 mnkr vilket motsvarar 3,3 procent.

Nettokostnader har ökat med 3,2 procent jämfört med föregående år samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag har ökat med 2,3 procent.

Däremot har hälso- och sjukvårdsdivisionerna fortsatt underskott vilket beror på att de ekonomiska handlingsplanerna inte ger tillräcklig effekt samtidigt som andra kostnader ökar. Svårigheter med kompetensförsörjningen medför ökade kostnader för inhyrd personal inom somatisk vård, både läkare och sjuksköterskor.

Ärendet

Det ekonomiska resultatet före finansnetto är 220 mnkr. Finansnettot är negativt med 70 mnkr, vilket helt beror på den orealiserade värderegleringen av pensionsportföljen med 118 mnkr som gjordes till följd av nedgången på finansmarknaden i slutet av året. Det totala resultatet för 2018 är 150 mnkr, vilket är 42 mnkr sämre än budget och 152 mnkr sämre än 2017. Resultatet 2018 i relation till skatter och generella statsbidrag är 1,8 procent vilket innebär att regionen inte når det finansiella målet på 2 procent. Resultatet före värderegleringen av pensionsportföljen är 268 mnkr vilket motsvarar 3,3 procent.

Under året ökade nettokostnaderna med 244 mnkr (3,2 procent) samtidigt som skatteintäkter, utjämning och statsbidrag ökade med 185 mnkr (2,3 procent).

Verksamhetens resultat, dvs resultat före finansnetto är 94 mnkr bättre än budget. Ökade medel från nationella överenskommelser förklarar i allt väsentligt avvikelserna mot budget.

Regionens divisioner redovisar ett negativt resultat med 376 mnkr vilket är 212 mnkr sämre än resultatmålet. Endast divisionerna Länsteknik och Service klarar resultatmålet. Regiongemensamma verksamheter redovisar en positiv avvikelse mot resultatmålet med 142 mnkr. Finansieringen redovisar också en positiv avvikelse med 27 mnkr.

Utfallet av divisionernas ekonomiska handlingsplaner är 77 mnkr jämfört med planerade 178 mnkr vilket betyder att 43 procent av handlingsplanerna har gett ekonomisk effekt.

Intäkterna är 82 mnkr (6,3 procent) högre jämfört med föregående år och 283 mnkr bättre än budget. Budgetavvikelsen beror på statsbidrag från nationella överenskommelser och EU-bidrag som inte var kända vid budgettillfället. Till stor del har det även inneburit ökade kostnader jämfört med budget

De totala personalkostnaderna exklusive pensionskostnader har ökat med 122 mnkr (3,0 procent), varav lönerevision 99 mnkr (2,5 procent). Kostnaden för sjuklön är 4 mnkr lägre än 2017 medan kostnaden för övertid har ökat med 11 mnkr. Pensionskostnaderna är 87 mnkr högre än föregående år som följd av ökade avsättningar till pensionsskuld.

Kostnader för inhyrd personal uppgår till 329 mnkr vilket är 32 mnkr högre än föregående år. Ökningen är främst i somatisk vård och avser både läkare och sjuksköterskor. Även kostnaderna för köpt utomlänsvård ökar och ligger nu på 610 mnkr vilket är en ökning med 6 procent. Kostnaderna för läkemedel ökar med 5 procent.

Under året har regionen investerat totalt 420 mnkr fördelat på 278 mnkr i fastigheter, 139 mnkr i inventarier och 3 mnkr i finansiella anläggningstillgångar. Investeringar i fastigheter avser till största delen investeringar i Sunderby sjukhus.

Samlad bedömning av måluppfyllelsen avseende fullmäktiges strategiska mål

Bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även aktiviteter och andra faktorer påverkar.

God ekonomisk hushållning

Region Norrbotten redovisar ett ekonomiskt resultat som motsvarar 1,8 procent av skatter, statsbidrag och utjämning. Resultatet före värderegleringen av pensionsportföljen är 268 mnkr vilket motsvarar 3,3 procent. Den samlade bedömningen av de strategiska målen är att tre mål helt har uppnåtts och sju mål har delvis uppnåtts. En sammanvägning av måluppfyllelsen för regionens finansiella mål och verksamhetsmål resulterar i bedömningen att Region Norrbotten har god ekonomisk hushållning.

Medborgare

Nöjda medborgare

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet till viss del uppfyllts. Under året har aktiviteter initierats som bidragit till målet nöjda medborgare särskilt inom bredbandsområdet. Tillgång till bredband och en hög täckningsgrad bidrar till att kunna öka service på glesbygd men också förutsättningar för vård nära. Under året har vi även sett ett rikt kulturliv i Norrbotten som har gett medborgarna många möjligheter att ta del av många olika aktiviteter.

En god och jämlik hälsa

Den samlade bedömningen är att det långsiktiga målet om en god och jämlik hälsa i Norrbotten delvis har uppnåtts under år 2018. Norrbottningarna har överlag en god hälsa och lever allt längre även om både självs kattad hälsa och medellivslängd fortfarande ligger efter riket. Andelen norrbottningar som drabbas av hjärtinfarkt och stroke fortsätter minska och äldre norrbottningar som mår bra eller mycket bra blir allt vanligare. Norrbotten har dock stor förbättringspotential fortfarande vad gäller insjuknande i hjärt- och kärlsjukdomar jämfört med riket och hälsan är ännu inte jämlik i befolkningen. Ett flertal insatser för att uppnå målsättningen om en god och jämlik hälsa har utförts framgångsrikt under året. Arbetet med att implementera socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling av ohälsosamma levnadsvanor har bland annat resulterat i att fler patienter i riskgrupper fått frågor om sina levnadsvanor, och på så vis har fler norrbottningar fått stöd att förbättra dem. Antalet hälsosamtal i befolkningen har ökat något. Utöver det blev så gott som alla barn och unga undersökta i tid hos Folk-

tandvården under året vilket är viktigt för att främja god hälsa. Satsningar har fortsatt som ska främja psykisk hälsa bland barn och unga. Även de mest utsatta grupperna har fått stöd i och med arbetet med att uppmärksamma våld i nära relationer, kunskapsunderlag om HBTQ+ och projektet Suicidprevention för barn och unga. En god och jämlik hälsa i befolkningen kan inte uppnås enbart med Region Norrbotten som aktör. Samarbete och samverkan med övriga samhällsaktörer och civilsamhälle är nödvändigt och blir allt viktigare de närmaste åren. Ett viktigt redskap i detta är implementeringen av den regionala folkhälsostrategin och dess handlingsplaner.

Verksamhet

Effektiv verksamhet med god kvalitet

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Resultaten har förbättrats för flera av styrmåtten jämfört med föregående år men fortsatta förbättringar krävs innan målet är uppnått i sin helhet.

Inom den palliativa vården har andelen patienter med dokumentation av behandlingsstrategi och sökord i journalen ökat under året och närmar sig målnivån. Resultatet för andel patienter som fått fråga om levnadsvanor vid tyngre psykisk ohälsa har förbättrats och målet för 2018 är uppnått. Antalet ärenden till patientnämnden inom området kommunikation är lägre jämfört med föregående år. Tillgängligheten till hälso- och sjukvården är ett viktigt förbättringsområde. Målet att samtliga patienter ska få besök och åtgärd inom den specialiserade vården inom 90-dagar nås inte. Andelen standardiserade vårdförlopp inom cancervården som uppnår målet för ledtider har minskat under året, men är fortfarande betydligt bättre än riksgenomsnittet.

Användningen av 1177:s e-tjänster har fortsatt öka och funktionaliteten har utvidgats. Andelen av befolkningen i länet som loggat in på 1177 är nu nära målet på 50 procent. Andelen patienter 75 år eller äldre som har en dokumenterad och sökbar läkemedelsberättelse i journalsystemet har ökat märkbart men når fortfarande inte målnivån. Vårdskadorna är nära målet på mindre än sju procent.

Helhetsperspektiv med personen i centrum

Den samlade bedömningen är att det strategiska målet delvis är uppnått. Antalet samordnade individuella planer har ökat betydligt under året och målnivån har uppnåtts. Även andelen samordnade individuella planer där den enskilde deltagit i framtagandet har ökat kraftigt och uppnår målet. Andelen vårdtillfällen där patienten varit utskrivningsklar mer än ett dygn når ännu inte målet. Dock har det totala antalet dagar som utskrivningsklara patienter varit kvar på sjukhus minskat avsevärt under 2018 vilket är en indikation på att hemtagandet till kommunerna sker snabbare än tidigare år. Andelen oplanerade återinskrivningar har samtidigt ökat något.

Kunskap och förnyelse

Konkurrenskraftig region

Den samlade bedömningen är att målet har uppnåtts under året. Många insatser har initierats och genomförts och på så sätt skapat goda förutsättningar för utveckling inom områdena kultur, näringsliv och samhällets utveckling. Regionala planer och strategier har legat till grund för prioriteringar och vägval för medel och resurser har fördelats. Regionen har även stärkt sitt arbete med att synliggöra Norrbottens särskilda förutsättningar och möjligheter med tydliga positioner och fler mötesplatser.

Förnyelse för framtiden

Den samlade bedömningen är att målpuppfyllelse har uppnåtts under året. För att fokusera och skapa genomförandekraft i vårt förnyelsearbete har strategin Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035 arbetats fram och antagits av regionstyrelsen i juni. Målbilden i strategin har formats i dialoger med såväl medborgare, patienter, chefer och medarbetare och ett aktivt förankringsarbete har påbörjats.

Andra aktiviteter inom området är en fortsatt stor utbildningssatsning inom patient- och flödesorientering samt aktiviteter för att involvera patienter och närstående i förbättringsarbeten bland annat via regionens deltagande i projektet Spetspatienter.

Regionens strategiska forskningssatsningar har skapat större akademiska miljöer exempelvis inom psykiatri och kirurgi vilket också bidragit till målpuppfyllelsen. Ett basårsprogram för nyutbildade sjuksköterskor har införts under året och uppbyggnad av en kompetensenhet för regionens primärvård har också startat.

För att tillförsäkra en strategisk och sammanhållen utveckling fortsätter vi att utveckla arbetsformerna i våra interna samverkansforum för utvecklingsfrågor såsom Utvecklingsrådet och Kompetens- och utbildningsforum. Dessutom deltar regionen i ett stort antal externa samverkansprojekt och samverkansforum som bidrar till god omvärldskunskap och viktiga kontakter för utvecklingskraft.

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppnått. Regionen har genomfört ett antal förbättringar, men arbetet måste fortsätta för att regionen ska nå målet i sin helhet. Regionen arbetar aktivt för att främja mångfald samt att uppnå jämställda och jämlika villkor. Chefernas förutsättningar att utöva ledarskap har fortsatt utvecklats och flera olika utbildningar är startade som fortsätter under kommande år. Det demografiska läget medför att bemanningsfrågorna är utmanande och cheferna behöver stöd och avlastning inom dessa områden. Därför är det pågående bemanningsprojektet fortsatt prioriterat, tillsammans med utbildningsfrågor, rekryteringsarbete och uppgifts- och kompetensväxling.

Aktivt medarbetarskap

Den samlade bedömningen är att målet är uppnått. Mätningarna av sjukfrånvaron visar att den totala sjukfrånvaron minskar och att andelen hälsofrämjande och förebyggande insatser ökar. Medarbetarundersökningen visar att medarbetarna upplever att arbetstillfredsställelsen har ökat, vilket är en förutsättning för att lyckas med regionens pågående och nödvändiga omställningsarbete. Aktivt medarbetarskap är ett utmanande målområde och insatserna behöver därför fortsätta under kommande år. Fokus ligger fortsatt på hälsofrämjande och förebyggande insatser och stor delaktighet på arbetsplatserna i det dagliga förbättringsarbetet.

Ekonomi

Ekonomi som ger handlingsfrihet

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppnått. Regionen redovisar ett positivt resultat för perioden som utgör 1,8 procent av skatter, utjämning och statsbidrag och således uppnås inte det finansiella målet 2 procent fullt ut. Förklaringen är att resultatet har belastats med en orealiserad värdegrëring av pensionsportföljen med -118 mnkr som gjordes till följd av nedgången på finansmarknaderna i slutet av året. Resultatet före nedskrivningen av pensionsportföljen är 268 mnkr vilket motsvarar 3,3 procent av skatter, utjämning och statsbidrag.

För att uppnå målet helt måste divisionerna hålla sina ekonomiska ramar. Tre av fem divisioner uppnår resultatmålet för 2018. Handlingsplanerna ger inte tillräcklig effekt och samtidigt ökar andra kostnader. Svårigheter med kompetensförsörjning medför fortfarande ökade kostnader för inhyrd personal inom somatisk vård, både läkare och sjuksköterskor.

För att långsiktigt upprätthålla en ekonomi som ger handlingsfrihet måste kostnadsnivån sänkas samt nettokostnadsutvecklingen vara lägre än intäktsutvecklingen. Det förutsätter kraftfulla åtgärder i de ekonomiska handlingsplanerna för att nå ekonomisk effekt samtidigt som andra kostnader inte får öka. Det återstår mycket arbete för att uppnå det.

Ekonomi som inte belastar kommande generationer

Den samlade bedömningen är att målet delvis är uppnått. Regionens positiva resultat förbättrar soliditeten och likviditeten och årets planerade avsättningar för att trygga framtida pensionsutbetalningar har gjorts.

Regionens kostnader för att producera hälso- och sjukvård är högre än genomsnittet i riket. Senaste jämförelsen (2017) visar att kostnadsnivån är ca 8 procent högre än för jämförbara sjukhus och det är en marginell förbättring jämfört med 2016.

För att uppnå delmålet kostnadseffektiv verksamhet behöver kostnadsnivån i hälso- och sjukvården sänkas i storleksordningen ca 400 mnkr. Arbetet med processer och flöden kräver tydliga mål och tydlig styrning så att resultat uppnås och ekonomisk effekt erhålls. Produktiviteten måste öka och en vik-

tig komponent är kontinuerlig produktions- och kapacitetsplanering. Kompetensförsörjning, kompetensväxling, införande av nya arbetsätt samt tydlig ledning och styrning har avgörande betydelse för framgång i det fortsatta arbetet.

Bilagor:

Årsredovisning Region Norrbotten 2018

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektören